

Pająk II ‘ozdoba zawieszona u sufitu, zrobiona ze słomy i kolorowej bibuły’

Ilustracja 25. Ozdoba zawieszona u sufitu, zrobiona ze słomy i kolorowej bibuły (ze zbiorów Ośrodka „Brama Grodzka – Teatr NN” – fot. Piotr Lasota)

Pająk to ozdoba z kolorowej bibułki zawieszona u sufitu (Potok Górny). Pająk to ozdoba ze słomy i karbowany bibuły wieszana u sufitu izby (Grabowiec). Pająk to ozdoba z bibuły i papieru, zawieszana na suficie (Osmolice). Pająk to ozdoba zawieszana u pułapu zrobiona ze słomy i kolorowej bibułki (Międzyrzec Podlaski). Do sufitu to było robione takie, taki pająk ze słomy bardzo duży. I to się ubierało karbowano bibuło. Słoma musiała być cepem wylócone, żeby te dudki były niezduzione, na nitkę się nawlekało. I to się ubierało, znaczy też karbowano bibuło (Kolonja Moniatycze). Na święta chaty się ozdabiali, kwiaty z papieru, pająki i takie święty wyrabiali, takie gwiazdeczki białe jak śnieg (Sułów). Takie różne łańcuszki robili, kolorowe pająki (Ruda Solska). Pająk to kolorowa ozdoba ze słomy u pułapu

(Siedliska pow. Krasnystaw). *Robili pająki na święta. Na puwałach tośma rubili pająki. Inne z kręcony bibiuły, a inne z prosty żeśma tak namarszczali. I słomke śma cieni i na takich nitkach śma nawlykali ruzmajite kulory. I to sie rubiło dwanaście par nogów i przyczypiało sie na środku puwały, i rozwiszało sie równo naukoło ty puwały. Tak równo, żeby ni było ani gęści, ani rzadzi. I to takie byli pająki, takie było strojenie. I tośma robili z bibiuły albo z prosty słumy, i tośma rozwiszali u powały (Hedwiżyn). Zawsze z babcio robiłyśmy na święta pająka i zawieszało sie go przy pułapie, na belku był gwózdź i tam sie go zaczepiało (Krynica). No robili takie pająki, robili takie ze słomy. Do dzisiednia jeszcze ludzie łumio (Błonie). A kiedyś robiły kobity na święta takie pająki. To cieły słume, bibule, do tego robiły kwiatki i to jakoś przeplatały, nawlekały na nici i wieszały przy powale (Wolica pow. Janów Lubelski). Jak były ciasne chaty, no to zrobiły tako, to nazywało sie pająk, zamiast choinki. To było takie z drutu było robione, potem okręcane to było to bibulko i takie różne takie były, a to ze słomek, a to z koralików takie robione, i tak nawieszane było, takich koralików nawieszane, a to ładne to było takie (Chodel).*

Źródła: PM, ML, MG.

Geografia: powszechna.

D. lp. *pająka*; D. lm. *pająków*; wymowa: *paioŋk, pajunjk*.

Por. *podłaźnik, słomianka*.

Halina Pelcowa, *Słownik gwar Lubelszczyzny. Tom X. Obrzędowość i obyczajowość ludowa*, Lublin 2022.

Regionalne dziedzictwo językowe Lubelszczyzny o charakterze etnicznym: Słownik gwar Lubelszczyzny (tomy VI-XII) z dokumentacją leksykograficzną, kartograficzną, ikonograficzną i dźwiękową.

Projekt realizowany w ramach programu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego pod nazwą Narodowy Program Rozwoju Humanistyki na podstawie decyzji nr 0125/NPRH7/H11/86/2018 – w latach 2018-2023.

Kierownik projektu: prof. dr hab. Halina Pelc